

Највећа дјела настају из најјачег бола и патње

Посрне ли наша душа, тијело неће остати на истом мјесту. Као звијезда водиља одвешће нас у свемир можда млијечним или потпуно краћим путевима. На крају наше приче само је црвена боја која ће оставити траг и знак да је наше биће било ту, у неком сандуку, црвеним вином испуњено. Сазнаћемо на крају пута да вино није вино и запитаћемо се да ли је било црвено, јер оно што видимо никада није оно што знамо.

Достојевски нам је пружио своје емоције у дјелу „Злочин и казна“, највише кроз оног лика којег памтимо као пијаницу, пропалицу и скитницу. Мармеладов је, ипак, био његов бол у човјечијем лику обликован ријечима. Ријечју оживљена емоција, заувјек остаје међу нама, јер такве ријечи никада не умиру. Није ли Ана Карењина умрла, кроз њу је умирао дио пишчеве душе да би се један нови створио. Толстој је био окрутни господар душе своје, али само тако је био у стању да, на старим шинама, остави злог црва који му је душу и ум себи узимао. Бол се у писцу јавља читавог живота, заувјек остаје ту и сви знају један „долап стар, гломазан, труо који стоји као спомен из прастарих дана“. Сви то знају, само је Милан Ракић нашао снагу у себи да му да облик на папиру и да га заувјек остави са нама. Бранко Ћопић нам је, давне 1970. године, оставио свој бол дозволивши нам да завиримо у његову башту и да осјетимо мирис сљеза. Дао нам је да видимо да је „Башта сљезове боје“, оне боје мртвила у нама и помало живота, који су нам други узели. Срећа је у томе што је Бог дао сваком живом бићу да се уздигне као Фата Авдагина изнад ћуприје, Ана Карењина захрђалих шина, Мармеладов изнад цијелог свијета и сва „Десанкина дјеца“ изнад бола, који их је отјерао.

Оно што се памти, препричава и пресликава је оно што вриједи. Због тога памтимо највише дјела из туге настала и њоме украшена, јер она стоји као „спомен из прастарих дана“.

Ступар Андреа, IV1